

RADOŠINSKÉ NOVINY

DVOJMESAČNÍK ZO ŽIVOTA OBČANOV RADOŠINY A BZINIEC

Ročník XVI Číslo 1

Nepredajné

Február 2014

Radošinské noviny chcú byť obrazom života v obci

Vstupujeme už do štrnásteho roka nového tisícročia. Zdá sa to ako včera, čo sme s napätím čakali, ako si moderná technika poradí s prechodom z druhého tisícročia do tretieho. My skôr narodení sme nemali ani potuchy o tom, že svet je na nej taký závislý, že jej zlyhaním nám hrozila katastrofa. Vraj totálne zrútenie. Ako sme si vydýchli, keď sme sa zobudili 1. januára 2001 a nič sa nestalo! Ešte zopár rokov sme z toho mali traumy.

Odvtedy sa vezieme akoby vo vlaku, z ktorého sa nedá vyskočiť. My starí sa nestačíme čudovať a cítime sa bezmocní. Keby sme akokoľvek chceli držať krok s tým, čo a ako sa deje, nemáme šancu. Ale o tom sa stále hovorí, takže nemá zmysel v našich novinách o tom mudrovať.

Aj napriek tomu je život stále o tom istom: o radošti, láske, priateľstve, túžbach, kráse, ale žiaľ aj intrigách a iných zlách. Stále sa vo filmoch a na scénach divadiel hrajú príbehy niekoľko storočné, lebo podstata človeka ako takého sa nezmenila. Stále máme radi živé slovo. Stále žasne nad umom našich predkov. Stále sa trápime, ak niekto blízky ochorí, alebo utrpí nejakú inú ujmu. Čiže sme ľudia.

Radošinské noviny zaznamenávajú lepšie či horšie život v obci už šestnásty rok. Tiež niekedy akoby nestíhali. Lebo naozajstný život je obyčajný, teda taký, aký bol u ľudí vo svojej podstate už v dávnej minulosti. Aj dnes sa viac tešíme z porozumenia, spolicenia, prejavu náklonnosti ako vecných dobier. Viac z pokoja v rodine, usporiadaných vzťahov, ako materiálnych vecí. Počas Radošinských Vianoc bol požehnaný na cintoríne kríž človeku, ktorý celý život chodil bosý, bol doma tam, kde práve prišiel a úplne samozrejme, celkom bez ostychu počítal s dobrom a prijatím iných. A našiel ho. Svojím spôsobom sa vymykal z normálu. Ale medzi nami je veľa takých, ktorí potrebujú to isté a tak isto rozdávať neviditeľné dobrá. Určite by sme ich našli veľa, ale sú takí nenápadní, ako by bol zostal aj spomínaný čudák. Potreboval však niekoho, kto vedel v jeho čudáctve nájsť osobitosť a pretože nikto nie je sám, vynikli popri ňom aj tí neznámi, ktorí ho prijali.

Iba náhodou v dnešnom čísle nájdete rozhovor s ochrancami životného prostredia v našej obci, sídliaoch v budovách bývalého JRD.

Všetci vedia všetko, jeden nevie nič, vravievali naši rodičia. Ani my nepoznáme mnohé osobnosti a romány písané životom o každom človeku. Ani my nepoznáme všetky aktivity Radošinčanov, o ktorých by mali všetci ako spoločenstvo žijúce v jednej obci vedieť. Možno by sa našiel niekto, kto by rozhýbal viac druhov športov v obci, len čaká na oslovenie. Možno by sa našiel niekto, kto by podchytil voľný čas detí, ktoré prestávajú byť deťmi, ale ešte nie sú dospelí. Ani najkrajšia a najlepšie vybavená budova v okrese nič neznamena, ak do nej nezačne nejaký nadšenec iných priťahovať. Čiže poradie je opačné: najprv chcem, potom si na to pripravím priestor. Stačí sa pozrieť, ako sa zrodil futbal. Najprv bol prepychový štadión? Dôležitejšie je nadchnutie sa pre niečo. Neobstojí ani „dnes je život iný“. Je len oveľa viac pretechnizovaný a náš prístup k nemu je vďaka našej slabej vôli iný, preto namiesto toho, aby sme žili, vezieme sa. My si nemusíme všimáť alebo používať to, čo nie je dobré, môže byť aj sto ponúk a na každom stĺpe! My robíme život, my sme život.

U nás je moderné hovoriť: „nechcem sa predstierať“. Áno, to nerobíme radi. Pokiaľ naozaj nejde o „predstieranie sa“, potrebujeme druhých, aby nám pomohli. Prosíme o tipy na to, o čom by ľudia v obci mali vedieť a o kom by stálo za to vedieť. Je toľko šikovných ľudí medzi nami! Upozornite nás na nich. Podporte ich, aj keď vám to možno z nejakého dôvodu padne zaťažko, lebo je to „toho“ syn a urobil „to“, alebo „tej“ dcéra a tiež má všeličo za ušami (všetci máme za ušami), a - potom si povieme...

V Bzinciach to bude podobné. Nemyslíme si, že keď nie je medzi nami slávny huslista či spevák, tak nemáme o kom písať. Nemyslíme si, že keď sa tu nevyrábajú autá, tak ostatné nestojí za reč. Víťané sú všetky podnety na náplň novín. Čo by ste v nich prijali? Na prízemí Obecného úradu je schránka, do ktorej môžete vhodiť svoj podnet písomne a je možné aj osloviť členov redakcie.

Vopred ďakujeme.

Redakcia RN

Jeden život

(príbeh napísaný podľa skutočnej udalosti)

Pani Marta bola z Banskej Bystrice – z „Pažravej pri Zvolene“, povedala a ja som pochopila, že budem mať vtipnú spolubýva-júcu. Vyzerala tak na sedemdesiat, mladistvý vzhľad, tvár bez vrások a ovisnutých líc, dobrý, „nekaziaci sa“ účes, ktorý odolal aj vode aj vetru. Skutočný vek tejto milej osôbky bol neuveriteľ-ných osemdesiattri. Iba značná hluchota bola znakom vyššieho veku.

„Už za komunizmu som bola bezdomovkyňa“, rozrozprávala sa po určitom čase, keď nám pre jej slabý sluch rozprávanie spolu veľmi nešlo. Na moje počudovanie, že veď vtedy bezdomovci neboli, sa začala smiať, že veru ona bola. Byť bezdomovcom nie je veselé, tak som s ňou pocítila súcit.

„A to ste boli naozaj bezdomovkyňa?“

„Naozaj!“ a znova sa tak neodolateľne usmiala, pričom trochu šibalsky, keby bola mladšia, povedala by som, že koketne, obrátila hlavu nabok a ústa pri úsmeve tiež. „Môj muž bol veľký straník a ešte väčší opilec,“ pokračovala už vážne. „Ja hlúpa, koľko som mala nápadníkov! Jeden lepší, ako druhý. Lenže ja som chcela iba vysokého a čierneho,“ pozrela na mňa a urobila prestávku, pričom pozorovala, či aj ja cítim, aké hlúpe kritérium si zvolila pri výbere manžela. „Bol to fešák. Vysoký, čierny – aj tak mu vlasy čoskoro zošediveli a narástlo brucho. Pri rozvoze však jedným z jeho argumentov bolo, že som nevarila a on trpel hladom,“ povedala trochu pohoršene, potom sa znova rozosmiala.

„Viete, mne nemal kto poradiť. Keď som mala dva roky, zomrela mama. Vôbec sa na ňu nepamätám a nikdy som po nej neprestala túžiť. Bola som šieste dieťa, starala sa o mňa najstaršia sestra, aj som ju „mama“ volala. Mala už šestnásť rokov. Otec sa neoženil a staral sa o nás, ako vedel. Bol na nás prísny. U nás sa muselo všetko len tak svietiť. Veľmi si potrpel na poriadok. Už som stará, ale mamina láska mi stále chýba.“ Oči sa jej zaleskli a na chvíľu sa odmlčala.

„Zo súrodencov vám ešte niekto žije?“ prerušila som ticho.

„Nie, už som sama. Narážky na vek nemám rada. Minule mi doktor povedal, že tie moje ťažkosti sú už vekom. Zabudla som, že som stará a urazila som sa.“ Zase sa potmehúdsky zasmiala, tak mladistvo, že sa nečudujem, ak sa na zmienku o veku uráža.

„Predstavte si, že napriek tomu, že som bola sirota, vyštudovala som zdravotnú školu a celý život som pracovala ako zdravotná sestra. Otec na nás veľmi dbal, aby sa nám dostalo vzdelania. Natrápil sa, chudák, ale mamu ani pri najlepšej vôli nenahradil.“ Znova sa jej zaleskli oči. „No, ale to sa už nezmení.“ Nasledovalo zase ticho, ale tentoraz ho zjavne potrebovala.

Nečudo, pomyslela som si a znova som si uvedomila, aká je neuveriteľná v tom svojom veku. Ledva som počkala, kedy bude pokračovať.

Trvalo dlho, kým sa vyznala v „novom domove“, kde jej všetko veľmi „logicky“, ako sama povedala, poukladala dcéra. Aj kúpeľňu mali doma asi na opačnej strane, lebo sa s liekmi v hrsti brala kdesi oknu. Páčilo sa mi, že tieto svoje omyly nekomentovala. Jednoducho sa otočila a šla do kúpeľne. Dost' dlho tam štrngotala pohármi, púšťala vodu aj viac-krát, ale vrátila sa s toľkými myšlienkami na tvári, že ten čas medzi rozprávaním akoby ani nebol.

„Vydala som sa teda za fešáka podľa svojich predstáv,“ pokračovala a ja som už mala na jazyku zvedavú otázku, či hneď bývali sami, kto to financoval, kde to bolo a rôzne iné zbytočnosti. „Spočiatku som si vši-mala, že som si vybrala naozaj pekného muža. To, že sa stále častejšie zabúdal v partii, mi tiež najskôr pripadalo normálne, veď mal stranícku funkciu. Len nejasná výslovnosť a neistá chôdza ma stále viac znepoko-jovali. Keď to bolo po každej schôdzi, aj som mu to povedala.“

„Ale veď vieš, ako je to medzi chlapmi,“ povedal, ako by to bola tá najsamozrejmejšia vec.

„Keď sa nám narodila dcéra, odchádzal ešte častejšie, vraj aby som si v „pokoji“ mohla vychutnať materstvo. Vtedy ma Martuška, tak sa dcéra volá, tak zamestnávala, že som síce trpela z jeho nedostatočného záujmu o naše „spoločné“ dieťa, ale nič mi nezostávalo, len sa poddať osu-du. Hlavne aby dieťa nepocítilo nervozitu a bolo riadne opatrené. Raz prišiel domov taký opitý, že porozhazoval celý byt a ja som pred ním aj s dieťaťom na rukách ušla k susedom,“ vyriekla. Potom sa zasmiala,

ako sa smejeme, keď na minulosť spomíname s nadhľadom a vidíme to dokonca humorne. Nič podobné už predsa nehrozí.

„Tá vaša Martuška je veľmi sympatická a vyzereá voči vám veľmi ohladu-plná. Je vydatá?“

„Nie je,“ povedala trochu smutne. „A to už mala päťdesiatku. Už sa určite nevydá. A viete, že robí v Dukle so samými chlapmi?“

Chvíľu mi trvalo, kým som si uvedomila, čo je Dukla. Hotel? Nejaká firma? Celý čas som úporne rozmýšľala, čo to je, ale ona to hovorila úplne samozrejme a ani ju nenapadlo, že to hádam ani nemusím ve-dieť, keďže som z dediny a zo západu. V tom bolo to, čo som poznala aj u iných starých ľudí. Hovorila o veciach tak, ako keby každý poznal ich suseda i priateľa. Konečne mi svitlo, že je Bystričanka a že teda môže ísť len o Duklu Banskú Bystricu. Číže o vojakov. Samých chlapov. Musím priznať, že som na seba nebola vôbec pyšná, keď som potom hodnotila svoju „rýchlosť“ reakcie. Mala som dobrú partnerku. Hodila sa ku mne. Keďže takmer nepočula a očividne celú minulosť mala pred sebou ako film, od ktorého sa nemôžete odtrhnúť, nevšimla si to.

„A viac detí ste nemali?“ spýtala som sa.

„O šesť rokov,“ poťukala si na čelo, „sme mali ďalšie dieťa, chlapca. Ja naivná som si myslela, že postupne sa predsa len niečo zmení. Ale ne-zmenilo sa. Susedia nám už automaticky otvárali dvere, keď začuli krik môjho muža. Zaujímavé, ja taká hanblivá, vôbec som sa nehanbila vojsť do cudzieho domu v nočnej košeli.“

A pritom sa nevzylečiem úplne ani pred doktorom, a to som s nimi celý život robila a stále videla obnažené telá.“

Začala sa tak nákazlivo smiať, keď si predstavila seba u lekára, že som sa rozosmiala s ňou. A keďže sa len smiala a smiala a pred očami mala jednoznačne video, pozerali sme ho so smiechom obe. Ako dobre, že sa na tom vie smiať, pomyslela som si.

„A čo je s vašim mužom teraz?“ opýtala som sa, hoci sa len ťažko dalo predpokladať, že ešte žije.

„Zge..., prepáčte, skoro som použila škaredé slovo, ale nijako ináč mi to nejde. Zomrel a ja som už pätnásť rokov vdova. Prepil si pečieň. Aj tak dlho vydržal. Keď sme sa rozviedli, našiel si nejakú a choroba ho prinú-tila v posledných rokoch prestať piť. Chudý bol, len tak na ňom všetko viselo. Ktovie, či z choroby alebo mu tá jeho nová žena tak dobre varila ako ja,“ povedala bez akéhokoľvek náznaku posmechu, ktorý by som pri tých tvrdých slovách očakávala.

„Ale hovorili ste, že ste boli bezdomovkyňa ešte za komunizmu. Takže kedy ste sa rozviedli?“ prepadla ma znova zvedavosť, lebo som doteraz nič také nepočula.

„Dcéra chodila prvý rok do gymnázia a chlapec mal osem rokov. Už deti ma nahovárali, aby som to urobila ja, lebo sa otca boja. Každý týždeň sme aspoň raz zametali črepiny po byte a u susedov sme boli tak často, že sa začali hanbiť. A odvtedy sme zostávali radšej na ulici. Jedného dňa oznámil, že sa chce rozviesť. Hanbím sa to povedať, ale ulavilo sa mi. Lenže hneď v ten deň nám po príchode domov kľúče nepasovali. Zámky boli vymenené. Všetko, čo som mala, boli dve deti, kabelku so zopár drobnými v peňaženke a šaty na sebe. Verte, nebolo mi všetko jedno a tak rýchlo, ako vtedy, som určite nikdy nerozmýšľala: bezdo-movkyňa!“

„A čo súrodenci, veď ste ich mali päť?“ nedalo mi. „Vôbec ste sa na nich neobrátili?“

„Nie. Jednak boli roztratení, jednak moje manželstvo neschvaľovali a jednak som bola hrdá a rozhodla som sa problém vyriešiť sama,“ povedala, hoci sa mi zdalo, že až vtedy si uvedomila, ako málo sa s nimi stretávala. Asi tá jednotiaca mamina ruka predsa len chýbala. Každý sa snažil čím prv osamostatniť a dokázať si, že sa vie o seba postarať. Aká škoda!

„Čo ste, prosím vás, urobili? Hádam ste len nezačali spávať pod mos-tom?!“

„O takom niečom sa vtedy ani nevedelo, to je len dnešná „móda“. Čo som mala robiť? Jediná voľná posteľ a strecha nad ňou, ktorá ma na-padla, bola tá v našej ambulancii. Doktor na nej vyšetroval pacientov, ale hádam sa nad nami zľutuje a dovolí nám uchlíť sa tam na noc. Aj tak bolo. Bol to citlivý človek, ale ma upozornil, že ráno nikto nesmie vedieť, že sme tam boli. Na tom sme si dali záležať. Jedna noc bola za nami a vyhlíadky na ďalšie, radšej nehovorím... Samozrejme, neboli. Ráno som Martu vystrojila do školy – bez úloh a vymenených kníh – s tým, aby požiadala spolužiacky, či by ju na striedačku nezobrali k sebe prenocovať. Ochotne si ju brali, vtedy tie deti boli tuším predsa len lepšie ako dnes a dali jej vždy aj desiatu a ostatné jedlá.“

Pokračovanie na 6. strane

Čo nás čaká v najbližších týždňoch?

V súčasnosti prebieha v dvoch projektoch, ktoré sú tesne pred realizáciou, verejné obstarávanie, a to pre rekonštrukciu verejného osvetlenia v Radošine a Bzinciach a pre rekonštrukciu „Zeleného domu“.

Hneď po ukončení verejného obstarávania a výbere zhotoviteľa diela na rekonštrukciu „Zeleného domu“ sa začne s prácami tak, aby v prípade dobrého počasia boli všetky práce ukončené ešte tento kalendárny rok. A aby sa naši dôchodcovia, speváci, deti, mamičky, mohli už v zime stretávať v novom. Naše nové „Komunitné centrum“ bude celkovo zrekonštruované a vybavené novým zariadením. Aj Materské centrum získa väčšie a teplejšie priestory, dôchodcovia získajú priestory aj s bezbariérovým sociálnym zariadením. Na stretávanie detí a ich „stretká“ bude k dispozícii aj počítačová technika. Spevácka skupina získa tiež vynovené priestory pre svoje pravidelné nácviky. A je možné, že sa dajú dokopy aj ďalší občania, ktorí budú chcieť využiť priestory na stretávanie pre iné záujmové krúžky. Myslím, že všetci máme záujem na tom, aby bolo centrum čo najlepšie využité.

Národná banka Slovenska v spolupráci so Štatistickým úradom SR uskutočňuje na Slovensku „Zisťovanie o financiách a spotrebe domácností“. A tak v mesiacoch február a marec 2014 navštívi našu obec (ktorá bola do tohto projektu vybraná) pracovník štatistického úradu, ktorý bude anonymne zisťovať rôzne informácie pre štatistický úrad. Pracovník je povinný sa preukázať preukazom zamestnanca Štatistického úradu SR a listom podpísaným guvernérom Národnej banky Slovenska a predsedníčkou Štatistického úradu SR. Uvedené zverejňujeme v novinách najmä preto, aby občania boli informovaní a požadovali predloženie dokladov tohto pracovníka a aby nedošlo k zneužitiu tejto akcie rôznymi podvodníkmi. V prípade, že občan bude mať pochybnosti, pokojne sa môže obrátiť aj telefonicky na Obecný úrad.

S dostatočným časovým predstihom oznamujeme občanom, že otvorenie turistickej sezóny v regióne 2014 bude 27.4.2014 v Nitrianskej Blatnici. V prípade, že sa chcú

podnikatelia alebo záujmové združenia obyvateľov nejakým spôsobom prezentovať, máme dostatok času, aby sme všetko pripravili. Okrem toho sa v ten istý deň, teda 27.4.2014, bude konať aj súťaž vo varení slovenských halušiek a iných tradičných slovenských jedál. V prípade záujmu prosíme nahlásiť trojčlenné súťažné družstvá – záujemcov o súťaž, na Obecný úrad, kde sa následne dohodnú podrobnosti aj presné podmienky súťaže.

V nedeľu 6. apríla 2014 od 13. hod. sa v priestoroch Kultúrneho domu v Radošine uskutoční schôdza valného zhromaždenia radošinského urbáru. Členovia, samozrejme, obdržia pozvánky aj s programom.

A aby si plesajúci tanečníci mohli zariadiť voľno, ženy nové šaty a všetci dobrú partiu, nezabudnite – tento rok bude už tradičný radošinský majáles 3. mája v Kultúrnom dome v Radošine. A opäť sa zabavíme s hudobnou skupinou Profil. O predaji vstupeniek budete informovaní prostredníctvom miestneho rozhlasu, internetovej stránky a plagátov na verejných priestranstvách.

A na záver pre študujúcich a pracujúcich v Piešťanoch. V prípade rekonštrukcie Krajinského mosta v Piešťanoch som sa spolu so starostami okolitých dotknutých obcí zúčastnila na viacerých stretnutiach na túto tému. Situácia je momentálne taká, že na rekonštrukciu sa vybavujú potrebné povolenia a toho času nie je ešte ukončené ani verejné obstarávanie na zhotoviteľa. Riaditeľ SLK Piešťany sa jasne vyjadril, že kúpele nemajú problém ani vtedy, ak by rekonštrukcia prebiehala v mesiacoch letných prázdnin v júli a auguste. V prípade uzatvorenia mosta je autobusový dopravca pripravený na situáciu, keď cestujúcich dovezie k mostu, títo prejdú peši na druhú stranu, kde na nich bude čakať kyvadlová doprava na rôzne miesta Piešťan. Všetko sú to ešte predbežné informácie, o definitívnych záveroch budeme, samozrejme, občanov ihneď informovať. Na celej absolútne nepripravenej rekonštrukcii je asi najzarážajúcejšia skutočnosť, že o rekonštrukcii mosta sme sa dozvedeli len z Piešťanských novín, ako keby sa to občanov „od Topoľčian“ ani netýkalo!

Marta Kolková, starostka obce
Foto: OÚ Radošina

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

Červená čiara v žiackej knižke urobila bodku za prvým polrokom. 31. januára sme rozdali žiakom vysvedčenia za ich prácu v prvom polroku. Hodnoteniu predchádzala pedagogická rada, na ktorej sme zhodnotili výsledky žiakov. Je príjemné, že žiakov so samými jednotkami je stále dosť, aj tých, ktorí prospeli s vyznamenaním. Každá minca má však dve strany, a tak je to aj so známkami. Oproti úspešným stoja menej snaživí, ba až bez záujmu. Svedčia o tom aj výchovné opatrenia. Udelili sme tri napomenutia triednym učiteľom, dve pokarhania riaditeľom školy, dvakrát sme znížili známku zo správania na stupeň dva a raz na stupeň tri. Krátky oddych a relax, čas na premýšľanie mohol každý využiť počas jednodňových polročných prázdnin 3. februára. Február je čas zápisu budúcich prvákov. Do našej školy sa zapísalo 25 budúcich prváčikov. Na zápise preukázali svoju šikovnosť v kreslení, matematike, vyjadrovaní sa. Deti, ktorým tieto činnosti robia problémy, budú mať odklad školskej dochádzky o jeden rok. Tento postup hodnotíme kladne, veď deti za rok vyzreje a prácu v škole môže zvládať bez ťažkostí a problémov. Rodičia s údivom obdivovali vnútorné vybavenie školy a tešia sa, že ich deti budú navštevovať práve našu školu. V dňoch 26. až 31. januára sa žiaci zúčastnili lyžiarskeho výcvikového kurzu na Donovaloch. Našťastie počasie v týchto dňoch bolo naozaj zimné a lyžovačka sa vydarila. Každoročne zapožičiava na prevoz batožiny detí firma Semikron a rada školy prispieva 10-timi eurami na jedného žiaka.

G.b.

Príspevky našich žiakov

Kde je zima?

Každým rokom je zima „slabšia“. Ako keby sa ročné obdobia zbalili a presunuli o políčko dopredu. Jeseň bola nevidane teplá. December a január boli jarné. Máme teda očakávať na jar sneh a záveje? Deti by možno potešilo, že môžu vytiahnuť sane. Ale pozrime sa na to z iného uhla. Čo sa stane s prírodou, keď bude snežiť v marci? Tá nie je zatiaľ na to zvyknutá. Stromy si nemôžu obliecť kabáty ako človek. Majú presné biologické hodiny, ktoré im udávajú, kedy zakvitnú a kedy budú rodiť plody. Nečakané mrazy púčiky zničia a v máji si nedoprajeme čerešne a na jeseň jabĺčka. Vypukol by hlad a nepokoje. Príroda trpí a čia je to vina? Počasie? Nie, je to chyba nás, ľudí. Sme to práve my, čo do ovzdušia denne vypúšťame obrovské množstvo škodlivých emisií. Z výfukov áut uniká nebezpečná zmes tvoriaca smog (priemyselná hmla) a životu nebezpečné kyslé dažde. Práve tie spôsobujú najväčšiu ujmu prírode. Najhoršie je, že človek si je toho vedomý. Každou sekundou ubudne z Amazonského pralesa zalesnená plocha rozlohy futbalového ihriska. Planéta trpí a my s ňou. Sami sebe škodíme a pokračujeme v tom ďalej. Prečo? Asi sme leniví recyklovať odpad, možno sa nám nechce hľadať iné alternatívne zdroje energie, asi sa nám nechce byť človekom. Meníme sa doslova na vrahov.

A práve pre toto ležia na zemi sane, lyže a boby opustené a nevyužívané. Sneh ubúda z hôr. Možnože sa o 100 rokov pôjdeme do Vysokých Tatier kúpať, pretože studené plesá sa premenia na teplé jazerá. A sneh? Na ten si budú pamätať iba starí rodičia a možno sa sneh stane na Zemi mýtom.

M. Moravčík, 8. roč.

Lyžiarsky výcvik

Ako každý rok, aj túto zimu sme mali možnosť absolvovať lyžiarsky výcvik, aby sme si osvojili základy lyžovania a tí skúsenejší si dosýta zašportovali. A tak dvadsať žiakov siedmeho, ôsmeho a deviateho ročníka v nedeľu ráno 26. januára odovzdalo do auta pri našej škole lyže, lyžiarky a kufre a hor sa na Donovaly. Cestovali sme vlakom do Ružomberka, neskôr autobusom, až sme sa dostali na Donovaly. Napriek nepriaznivým predpovediam sme mali naozaj šťastie, pretože sme konečne videli aj vytúžený sneh. Každý deň dopoludnia aj popoludní sme brádzili menšie či väčšie kopce. Boli sme rozdelení do skupín podľa našich predchádzajúcich skúseností. V hoteli nás vždy čakalo chutné jedlo a po večeroch zábava s kamarátmi. Veľmi pekne ďakujeme vedúcemu výcviku učiteľovi Barboríkovi a vychovateľke Vráblovej, ktorí mali s nami naozaj veľkú trpezlivosť a snažili sa nás všetko naučiť. Nemôžeme zabudnúť poďakovať ani pani doktorke Lepyovej, ktorá ochotne ošetrila každý menší úraz. Po týždni strávenom v krásnom horskom prostredí sa takmer nikomu nechcelo vrátiť, pokojne by sme si pobyt predĺžili, ak by to bolo možné. Vrátili sme sa plní dojmov, zážitkov a možno aj nejakých modrín, ale všetci svorne sme sa zhodli, že to k správnej lyžovačke patrí. Už teraz sa tešíme opäť o rok...

K. Krajčírová, 8.roč.

Hore: skupina žiakov so svojimi vedúcimi na lyžiarskom výcviku na Donovaloch

Dolu: unavení lyžiari po celodennom výcviku

Foto: ZŠ Radošina

Tak to vieme my

Pod týmto názvom sa predstavil detský divadelný súbor Hlbočinka v rámci Radošinských Vianoc. Súbor Hlbočinka slávil malé výročie, 5 rokov svojho účinkovania. Pred piatimi rokmi počas akcie Noc s Andersenom, kde boli hosťami S. Štepka a členovia ochotníckeho súboru Hlavina, ponúkol pán Štepka zatiaľ jeho jedinú hru pre deti Lastovičie rozprávky. Príležitosti sa ujala G. Bahelková a nacvičila so žiakmi vtedy druhého a piateho ročníka túto hru. Predstavenie malo úspech. Odvtedy sa deti predstavili štyrmi rozprávkami, jednou hore spomínanou modernou a tromi ľudovými. V poslednej hre, Tak to vieme my,

sa predstavili dvomi ľudovými rozprávkami a šiestimi modernými scénkami zo života detí a dospelých. V súbore sú „ostrieľaní“ mladí herci, ale každý rok pribudnú aj nové deti, ktorým sa zapáčilo stáť na divadelných doskách.

Veľkou pomocou sú ochotní rodičia, ktorí pomáhajú najmä s výberom kostýmov a dopravou. Poďakovanie patrí i Obecnému úradu Radošina za dopravu a drobnosti potrebné k vystúpeniu a súboru Hlavina, ktorý poteší deti sladkosťami, ale aj kritikou. Tú súbor potrebuje, aby mohol ďalej rásť a rozvíjať sa do kvality. Po odohratí poslednej hry nešetřili slovami chvály a niektoré deti po ukončení školy si vedia v ich súbore predstaviť.

Okrem Radošiny nás každý rok radi privítajú v Bzinciach, Behynciach, ZŠ Šalgovce, v Detskom domove v Piešťanoch. Deti všade zaplnia hľadisko, len v rodnej obci sa im to akosi nedarí. Okrem širšieho okruhu rodinných príslušníkov len pár občanov z obce príde deti povzbudiť. Veríme, že sa řady prelomia a už na najbližšom vystúpení prekvapia občania bohatou účasťou.

G.b.

Foto: Mária Escherová

„Takže dcéru si brali domov spolužiačky a so synom som spávala v ambulancii. Doktor bol taký dobrý, že mi dal dopredu peniaze, vraj mu po výplate vrátim. Už ani neviem všetky podrobnosti, ako som to vyriešila s dokladmi, ako sme sa stále obliekali do tých istých šiat, ako som ich prala, kde som ich sušila... Hádám aj lepšie, že som to zabudla. Vedela som len, že voľačo musím urobiť. Sily akoby pribudli, rozhodnosť rozkazovala konať. Vtedy som si spomenula, že veľkým straníckym šéfom je súdruh Pirošík. Povedala som si: No, keď si ty, muž môj, taký veľký straník, musím ísť na to po stranícky. Nasledujúce popoludnie som strávila vyhľadávaním sídla súdruha Pirošíka. Dozvedela som sa, že je v Moskve a vráti sa až o dva dni. Ale už som vedela, kde ho hľadať. Sama neviem, kde som nabrala toľko odvahy, ale na tretí deň som vstúpila do vestibulu veľkej budovy, kde mal byť aj menovaný súdruh. Vrátnika som sa naňho opýtala tak smelo, že sa aj zabudol opýtať, kto som a čo s ním chcem. Úctivo mi ukázal, kade mám ísť a kde ho nájdem.“

Kútikmi jej škľbalo a mne to prišlo také smiešne, že sme nemohli pokračovať. Predstavila som si, ako drobná krásna žienka pristupuje k veľikánskeму vrátnikovi a svojou rozhodnosťou ho tak ohúri, že zabudne aj ako sa volá. No, jednoducho tigrica, ktorá ide chrániť svoje mladé.

„Prišla som k veľkým dvojdvierám. Žeby bol súdruh Pirošík taký široký? To sa nezmesť cez normálne dvere?“ začala sa znova smiať, lebo to ju očividne napadlo až teraz. Vtedy jej veru také hlúposti po rozume nechodili. „Slabučko som zaklopala. Nič. No, tak to zas nie, pomyslela som si a zaklopala som oveľa ráznejšie. Zase nič. Stlačila som kľučku, bolo odomknuté. Vtedy som pochopila, prečo boli dvere dvojkrídlové. Vošla som do zasadačky. Ohromné okná, za ktorými svietilo slnko, boli zastreté červeným závesom. Stoličiek tam bolo hádam aj štyridsať, ale len pri jednom – predsedníckom stole, sedel človek s hlavou v dlaniach. Celá miestnosť bola červená od tých závesov: stoly boli červené, steny boli červené a súdruh Pirošík bol tiež celý červený.“

No to sa nedalo vydržať! Je táto osoba naozaj bývalá zdravotná sestra? Má naozaj osemdesiat tri?

„Súdruh Pirošík zdvihol hlavu a slabým hlasom odpovedal: Česť, súdružka. Čo si želáte? Asi bol ešte plný dojemov z cesty alebo bol veľmi unavený, nevyspatý, ja neviem čo, ale voľačo ho určite trápilo. Lenže mňa tiež niečo trápilo. A vôbec nie niečo malicherné. Tak som spustila: Súdruh Pirošík, poznáte súdruha Dončiaka?“

„Áno,“ odpovedal načisto prebratým hlasom. „Čo je s ním? Prečo ho hľadáte?“

„To je môj muž. A aby ste vedeli, je to veľký opilec. Ja viem, že predákom v dielni je preto, lebo poctivo chodí na schôdze! Bije mňa aj deti, musíme pred ním utekať. A pred tromi týždňami vymenil zámky na dome a ja som zostala na ulici aj s deťmi. Ako z nich mám vychovať čestných obča-

nov tejto republiky?“

Zabralo. Súdruh Pirošík vstal a začal čosi hovoriť, aby ma utešil a aby meno strany neutrpelo.

„Máte deti?“ uderla som znova.

„Mám, dve,“ odpovedal celý znepokojený.

„A keby ste tak vy vymkli svoju manželku s deťmi, akých občanov by vychovala?“

„To by som nikdy neurobil,“ povedal rozhodne.

„Ako teda môžete strpieť, že taký dobrý straník, za akého máte môjho muža, také dačo urobí? Čo mám teraz robiť? Kde mám ísť?“ hovorila som neodbytné, ale úprimne povedané, už sa mi aj slzy tlačili do očí. Veď som naozaj bola v bezvýchodiskovej situácii.

„Chápem vás a je mi to ľúto. Hneď zajtra sa s ním porozprávam a vašu bytovú situáciu budeme riešiť,“ ubezpečil ma.

Podakovala som sa, pozdravila Česť práci a odišla som s presvedčením, že som niečo vybojovala.

„Ste vy ale rázna žena!“ musela som konštatovať. „Vôbec na to nevyzeráte.“

„Na to netreba vyzeráť, to treba zažiť. Byť bezdomovcom a mať dve deti.“

„A vybojovali ste niečo?“

„Áno, môj muž mi poslal nový kľúč od bytu. Ale všetky šaty, moje i detské, boli rozstrihané na pásiky. Nič sa nedalo použiť. A nábytok bol tiež zničený. Neviem, či som si zobrala odtiaľ aspoň jednu šálku. V tom dome sa nedalo bývať. Ani som už nechcela.“

„To je až neuveriteľné. Skoro by som si myslela, že si vymýšľate.“

„Môj život by stál za to, aby ho niekto opísal. Bol by to hotový román. Škoda, že neviem písať.“

„A našlo sa potom bývanie pre vás?“

„Až o tri mesiace - dnes by sme povedali, že to trvalo iba tri mesiace - ale od ihly až po záclonu, na všetko som musela zarobiť. V štyridsiatich dvoch rokoch som začala budovať to, čo iní v tom veku majú už pomaly zadržané. Preto sa nečudujte, že som skoro použila to nepekné slovo o smrti svojho muža.“

„Chápem vás, ale už je mŕtv a podľa všetkého jeho ďalší život nebola žiadna výhra. Nedá sa nijako odpustiť, aby ste sa zbavili ťarchy zlých spomienok?“

„Nie, ale uznávam, že máte pravdu. Viera nám to tak káže. Hádám raz. Ešte sa vám musím priznať, že Otčenáš sa modlím tak, že poviem ...a odpusť nám naše viny, potom vynechám slová ako i my odpúšťame svojim vinníkom a pokračujem.“

„Otčenáš nás naučil modliť sa sám Pán Ježiš, ako môžete zmeniť jeho modlitbu?“

„Aj to je pravda. Viem to. Keď však mám povedať ako i my odpúšťame..., poviem: odpusť mi, Bože, že to nemôžem povedať. Hádám raz. Budem sa o to snažiť.“

Neviem, ako sa tej „bezdomovkyni“, ktorá toho prežila ešte oveľa viac, darí ďalej a či ešte žije. Hádám sa raz dozviem, ako to dopadlo s tým Otčenášom.

Antónia Sigetová

Spoločenská rubrika

NOVEMBER—DECEMBER 2013

Narodili sa

Adam Kišac

Lea Staráčková

Manželstvo uzavreli

Daniela Šišková a Gedeon Bartošek

Mgr. Zuzana Pavlovičová a Juraj Masrna

Okrúhle životné jubileá

50

Pavol Matejovič

Ing. Miloš Ferkovič

60

Ľubomír Mihalík

Pavel Nemec

Anna Bubeníková

Mária Kováčiková

70

Štefánia Vičanová

Mária Jurčová

Mária Michlerová

Ladislav Bílený

Mária Kučerová

Pekného veku sa dožili

Mária Močková—75 rokov

Štefan Baranovský—80 rokov

Božena Cviková—80 rokov

Zuzana Božíková—80 rokov

František Slávik—80 rokov

Jozefína Gábríšová—80 rokov

Gabriela Kováčiková—83 rokov

Jozef Krajčír—83 rokov

Róbert Krajčík—83 rokov

Alfonz Oravec—84 rokov

Veronika Madová—85 rokov

Irena Hubinská—85 rokov

Jozef Kováčik—89 rokov

Rudolf Krška—90 rokov

Blažej Rolínek—90 rokov

Martin Kovačovič—91 rokov

Všetkým Vám prajeme veľa zdravia do ďalších rokov!

† OPUSTILI NÁS

Jaroslav Bernát—41-ročný

Spomíname!

Životné prostredie a možnosti, o ktorých ste možno nevedeli

Dnes rozhovor s Mgr. Marekom Vražbom a Veronikou Bartošekovou o možnosti ochrany životného prostredia zberom a recyklovaním použitých materiálov, ktorý je vo vyspelých krajinách bežný a ktorým závidíme čistotu, v akej žijú. Rozhovor bude najmä o tom, že to ani u nás nie je nemožné.

Zložkami životného prostredia sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti.

Ľudia narušovali okolité prostredie už veľmi dávno.

K zásadnej zmene došlo, keď ľudia začali využívať mnoho rôznych prírodných zdrojov (uhlie, ropa), osídľovať dosiaľ neosídlené oblasti a znečisťovať prostredie cudzorodými látkami. To malo za následok vyhynutie mnohých živočíšnych aj rastlinných druhov a zdravotné problémy ľudí, žijúcich v najviac znečistených oblastiach.

Každého človeka, ktorému záleží na peknom a čistom bývaní, okolí, trápia situácia, ktorú okolo seba vidí. Odpad, neporiadok na každom kroku. Netriedenie odpadu, spaľovanie gúm, plastov. Tomu všetkému sa dá predísť. Ako, na to sme sa spýtali našich občanov pracujúcich v oblasti záchrany životného prostredia, sídliačich na miestnom bývalom JRD.

Kedy a ako to začalo?

4. marca 2013 sme zahájili činnosť v Zariadení na zber druhotných surovín ENVITETAL. Vypracovali sme zámer, v ktorom sme opísali činnosť, ktorú chceme vykonávať, t.j. zber a triedenie odpadu. Otvoreniu predchádzalo tri štvrté roka vybavovania povolení po kompetentných úradoch, posudzovanie našej činnosti na vplyv životného prostredia a veľa ďalších potrebných papierov. Majiteľ firmy je Andrej Bartošek, vedúca prevádzky Veronika Bartošeková a Mgr. Marek Vražba (absolvent environmentálnej ekológie) zabezpečuje administratívnu činnosť, podáva hlásenia.

Čo všetko môžu občania do zberu priniesť?

Vykupujeme papier, železné a neželezné kovy, hliníkové obaly (plechovice). Zberáme i kartón, tu máme dobrú spoluprácu s obchodmi Drogeria a Univerzál, v ktorých sa tvorí veľa tohto odpadu a obchody s tým mali starosť. Otváracie hodiny sú v pondelok až sobotu v čase 9.00 – 16.00 hod.

Čo sa deje s odpadom ďalej?

Odpad vytriedime a pošleme ďalej na materiálové posúdenie. Železo a kovy končia v hutách, niektoré farebné kovy sa vyvážajú do zahraničia, časť sa spracuje u nás. Papier odchádza do Ružomberka, kde sa recykluje. Existuje zodpovednosť pôvodcu za odpad až do konečného zhodnotenia. Napríklad papier, ktorý odvezieme do Ružomberka, firma potvrdí, že bol zhodnotený. Preto predstavy niektorých občanov, že mnohý odpad zo zberní končí na skládkach, je nesprávny. Recyklácia plastov je na vysokej úrovni. V našej krajine sa plasty triedia, lisujú a expedujú na recykláciu do zahraničia. Neodporúčame do zberu papiera dať výpisy z účtov, rôzne faktúry, prevody. To by mal každý roztrhať alebo skartovať.

Uvažujete o rozšírení zberu niektorých druhov odpadu?

Neuvažujeme o separovanom zbere, to je povinnosť a právo každej obce. Uvažujeme o rozšírení zberu o elektroodpad, baté-

rie a akumulátory. Nechceme robiť konkurenciu susednej obci. Skôr ako však činnosť rozšírime, musíme absolvovať rovnakú „ceremoniu“ vybavovania potrebných povolení.

Ako hodnotíte uplynulý rok činnosti?

Za rok 2013 sme odovzdali 9 585 kg papiera, 427 000 kg železných kovov, 21 431 kg neželezných kovov a 460 kg plastov. Ľudia si postupne uvedomujú dôležitosť triedenia odpadu, navštevujú naše priestory častejšie.

Aké máte plány do budúcnosti?

V budúcnosti by sme chceli zabezpečiť viac obchodov, máme dodávku a môžeme zväzať kartóny aj zo susedných obcí. Chceme skvalitniť služby o odvoz odpadu z domu, pomáhať starým občanom, ktorým po telefonickom nahlásení odpad odvezieme. V poslednom čase sa rozmohol zber odpadu podomovými zberateľmi. Títo však z odpadu vyberú len časť, ktorú speňažia v zberni a zvyšok putuje na skládky, ale aj za obce na verejne priestranstvá. Uvažujeme aj o zbere obalových fólií, ktorých je tiež veľa.

Aj v našej obci býva zber takéhoto odpadu. Čo sa s tým deje?

Každoročne na jar a jeseň majú možnosť občania vyložiť staré, nefunkčné, nepotrebné elektrospotrebiče pred dom. Pracovníci OÚ veci odvezú a tie putujú do zberného dvora BOMAT. Firma informuje, akým spôsobom naložila s odpadom. A to je veľký a opodstatnený rozdiel medzi autorizovanými spracovateľmi a tými nelegálnymi. Každoročne obec poskytne veľkoobjemové kontajnery, ktoré sú umiestnené na rôznych miestach v obci. Je smutné, že ich ľudia zaplnia odpadom, ktorý by mohli odovzdať do zberu: televízory, rádiá a iné. Nielenže znemožnili ostatným nepotrebné veci dať do kontajnera, ale hlavne znečisťujú krajinu, pretože odpad z kontajnerov ide na skládky. Odpad zo zberní sa triedi, rozoberá a recykluje a len veľmi malá časť, povolené množstvo, ide na skládky.

Tí, ktorým záleží na sebe a svojich blízkych, tí odpad triedia a odovzdávajú do zberní. Tí, ktorí tak nerobia, mali by začať. Všetci sa chceme mať dobre a k tomu patrí čistý dom, dvor, okolie, krajina, svet. Začnime od seba. Je to jednoduché, ale výsledok poteší oko i ducha.

Za rozhovor ďakuje G.b.

Pozn. redakcie: V obci už viac rokov prebieha zber plastových fliaš, teda takáto fľaša už nemá dôvod ležať na zemi. Ešte vždy musia byť? Naozaj pomôžu až pokuty? V rozhovore sme sa dozvedeli, že sa ponúkajú možnosti zbaviť sa aj ďalších pokazených a nepotrebných predmetov. Ďakujeme za informácie. V každom dome sa dá nájsť niečo, niekedy aj veľmi veľa vecí, ktoré len zavadzajú a dávno prestali slúžiť. Je čas na veľké upratovanie. Ako pri všetkom, nikdy sa nič nezlepšilo nadávaním na neschopnosť tých či oných. Ak ty nehodíš na zem papier alebo fľašu, tak tá tvoja tam nebude. Ak ty nevynesieš to, čo nepotrebuješ za dedinu alebo niekam do buriny, tak to tam nebude. Ak povieš svojim deťom, že pohár od jogurtu alebo obal z maskrty patrí do koša alebo ho majú doniesť domov.

ČO NOVÉ V ŠK RADOŠINA

Začnem po poradí, a to usporiadaním II. ročníka Vianočného turnaja v minifutbale. Osem mužstiev pripravených zabojovať o víťazstvo v turnaji predviedlo svoje kvality a svojou účasťou potvrdili životaschopnosť turnaja. V príjemnom počasí pre futbal sa predviedli mužstvá, ktoré svoju účasť nebrali na ľahkú váhu, ale v každom zápase ukázali svoje futbalové schopnosti a možnosti. Najviac ich malo mužstvo „ŠK Mladé pušky“, ktoré vo finále porazilo po obojstranne kvalitnom zápase mužstvo „FC Káčerovské“. V boji o tretie miesto zvíťazili Šalgovce nad Moravanmi. Turnaj bol oficiálne ukončený odovzdaním cien z rúk p. starostky a spoločným fotením súperiacich mužstiev.

Ako som avizoval v poslednom čísle novín, v čase zimnej prestávky došlo k obnove priestorov spích (nový rozvod vody, obklad a dlažba, výmena okien). Za sponzorskej pomoci p. D. Gála bol zhotovený regál do skladu na výstroj a lopty, čím sa zvýšila kapacita a prehľadnosť v sklade. Začína sa s prácami v priestore kuchyne (výmena okna, kuchynskej linky, zhotovenie obkladov). Práce sú zabezpečené svojpomocne a dodávky zariadenia sponzorsky, za čo ďakujeme.

Nakoniec som si nechal zimnú prípravu. Pod vedením nového trénera p. Jozefa Rybníkára, odchovanca Spartaka Trnava a Corgoň, ligového hráča Trenčína a FC Nitra (spolu asi 80 ligových štartov) a neskôr hráča druholigovej Podbrezovej, sa zišli hráči 10. januára na prvom tréningu v očakávaní niečoho nového, čo ich posunie ďalej v ich futbalovom raste. Trénuje sa štyrikrát týždenne. Vzhľadom na vhodné počasie sa využíva hlavne multifunkčné ihrisko a okolitý terén. Tréningov sa zúčastňuje 12-15 hráčov. Hráčsky káder zostáva nezmenený (zo zdravotných dôvodov vypadol z kádra Tomáš Čambor, ktorému prajeme skorý návrat) a do prípravy boli zaradení starší dorastenci. Ďalšou etapou zimnej prípravy bolo sústredenie vo Vrbove, v rekreačnom zariadení PD Radošinka, ktoré akciu aj sponzorovalo. Ďalším sponzorom sústredenia bol p. Bečka, za čo obom ďakujeme. S účasťou, nasadením a „ochotou“ trénovať vyslovuje tréner a vedenie klubu spokojnosť a veríme, že sa to prejaví aj v nadchádzajúcich prípravných zápasoch, najmä však v samotnej súťaži. Chlapcom prajeme v jarnej časti súťaže veľa dobrých výkonov a víťazných zápasov.

Mužstvo v prípravných zápasoch preverili a preveria títo súperi:

ŠK - Križovany 1:5

ŠK - Podolie 5:1

ŠK - Veľké Ripňany 9:0

ŠK - Piešťany, Jalšové, Uhrovec

Za ŠK L. Krajčír

Futbalisti sa pripravujú na ďalšiu sezónu, sneh pritom nie je prekážkou.

Foto: ŠK Radošina

